

Stanowisko
Prezydium Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych
z dnia 19 marca 2024 r.
w sprawie
zagrożeń społecznych i gospodarczych związanych z Zielonym Ładem

W kontekście obecnych protestów rolników oraz toczącej się dyskusji dotyczącej Zielonego Ładu, Prezydium OPZZ pragnie przypomnieć, że od kilkunastu lat nasza konfederacja zwraca uwagę rządzącym na liczne wyzwania i zagrożenia wynikające z obecnej unijnej polityki klimatycznej. Działania OPZZ obejmują udział w dialogu społecznym i konsultacjach dokumentów strategicznych, jak również organizowanie protestów i demonstracji zarówno na terenie Polski, jak i w Brukseli. Od dawna alarmowaliśmy, że zmiany związane z Zielonym Ładem nie są wprowadzane z należyтым uwzględnieniem opinii związków zawodowych i konsultacji społecznych, szczególnie wśród grup zawodowych, które bezpośrednio są narażone na ich skutki. Obecnie zauważają to rolnicy, ale wcześniej podobne zastrzeżenia wyrażało i wciąż wyraża Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych. Trwające wydarzenia dobitnie pokazują, że nasze stanowisko ma uzasadnione podstawy. Zmiany w transformowanej gospodarce dotyczą nie tylko zatrudnionych w przemyśle surowcowo-energetycznym, którzy sygnalizują swoje obawy od lat, ale również pracowników wielu innych branż, także niezwiązanych z energetyką, przemysłem ciężkim czy rolnictwem. **Dlatego Prezydium OPZZ, wobec rosnącego niezadowolenia społecznego, żąda od sprawujących władzę w Polsce i na poziomie Unii Europejskiej rewizji postanowień Zielonego Ładu, który uderza w konkurencyjność europejskiej i polskiej gospodarki oraz sytuację materialną społeczeństwa, jak również podjęcia ze związkami zawodowymi realnego dialogu społecznego w tej sprawie.**

Prezydium OPZZ zauważa, że zmiana klimatu jest poważnym wyzwaniem, a stan przyrody wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie, zdrowie, pracę i edukację. Poprawa warunków życia dziś i w przyszłości, przez zapobieganie negatywnym zmianom środowiska naturalnego, to ten cel transformacji, z którym trudno się nie zgodzić. Mając to na uwadze, trzeba podkreślić, że zmiany muszą być prowadzone w sposób zrównoważony, a transformacja musi być sprawiedliwa w wymiarze kosztów społeczno-ekonomicznych. Rządzący powinni brać pod uwagę także rzeczywiste problemy, które z rozwiązań Zielonego Ładu wynikają już teraz.

W obecnej sytuacji, implementacja polityk związanych z Zielonym Ładem niesie za sobą wzrost kosztów oraz liczne wyzwania dla różnych sektorów gospodarki. Przemysł hutniczy boryka się z wysokimi kosztami emisji, które są nieuniknione przy obecnie dostępnych technologiach. Wkrótce podobne trudności dotkną także sektor cementowy, co z kolei wpłynie na branżę budowlaną. Planowane szybkie zmiany w sektorze ciepłownictwa już dzisiaj napotykają problemy w znalezieniu bezemisyjnych alternatyw, co prawdopodobnie skutkować będzie dodatkowymi opłatami. Sytuacja ta dotknie również sektora paliwowego, zarówno pod kątem paliw używanych w budynkach, jak i w pojazdach. Dodatkowe koszty sięgają także konsumentów indywidualnych w gospodarstwach domowych. W konsekwencji, nasze społeczeństwo odczuje skutki tych zmian silniej niż obywatele zamożniejszych państw świata.

Prezydium OPZZ zauważa, że Komisja Europejska oczekuje od Polski szybkiej likwidacji branż, których istnienie jest obecnie niezbędne dla funkcjonowania naszego państwa, takich jak górnictwo i energetyka węglowa. Pomimo już wprowadzonych, znaczących ograniczeń emisji oraz naszej szczególnej sytuacji wyjściowej, Polska jest wzywana

do zamknięcia przedsiębiorstw i likwidacji miejsc pracy bez jasnej propozycji alternatywnych rozwiązań. Tymczasem, jako kraj posiadamy największe w Europie zatrudnienie w sektorze paliw kopalnych i jedno z największych na świecie w wydobywaniu węgla kamiennego, w tym węgla koksowego będącego surowcem krytycznym dla Unii także wg. Komisji Europejskiej. Nasze położenie jest wyjątkowe. Nie ma obecnie innego kraju na świecie, który będąc w podobnej sytuacji, byłby zmuszony do dokonania zmian na taką skalę i w takim tempie, jakiego oczekuje od nas Komisja Europejska. Od dawna podkreślamy też, że każde miejsce pracy w górnictwie i energetyce generuje znaczną liczbę kolejnych miejsc pracy. Obejmuje to m.in. transport surowca, wykorzystanie produktów ubocznych spalania, produkcję maszyn i sprzętów, produkcję elementów konstrukcyjnych, a nawet utrzymanie i ochronę użytkowanych obiektów.

Prezydium OPZZ zwraca także uwagę na brak wystarczającego dialogu społecznego w sprawie Zielonego Ładu i transformacji energetycznej na poziomie zarówno krajowym jak i unijnym. Niezliczone zapowiedzi konsultacji dotyczących polityki energetycznej i klimatycznej nie doczekały się realizacji. Pomimo wynegocjowania umów społecznych dla sektorów węgla kamiennego, brunatnego oraz energetyki, co wymagało wielkiego nakładu pracy i kompromisów ze strony związków zawodowych, wciąż nie są one respektowane. Mimo upływu lat od ich podpisania, nadal pojawiają się niepotrzebne wątpliwości co do ich realizacji.

Zarówno Polska, jak i Europa, nie mogą sobie pozwolić na utratę konkurencyjności wobec innych regionów świata. Dlatego istnieje potrzeba budowania silnego przemysłu opartego na taniej i dostępnej energii, którą przez lata zapewniał w Polsce rodzimy surowiec - węgiel. Państwa, takie jak Chiny i Stany Zjednoczone, które emitują najwięcej gazów cieplarnianych, osiągają znaczne korzyści gospodarcze poprzez agresywne subsydiowanie swoich gospodarek. W tym samym czasie Europa zaczyna ustępować na polu ekonomicznym, co sygnalizują także związkowcy na całym naszym kontynencie. Mimo, że hasłem Zielonego Ładu jest zapewnienie, aby nikt nie pozostawał w tyle, to stopniowo wszyscy zaczynamy tracić dystans względem innych ważnych gospodarek. To nie może być naszym celem!

Prezydium OPZZ wskazuje, że Polska i Europa potrzebują godnych i dobrej jakości miejsc pracy we wszystkich sektorach. Powinno to stanowić fundamentalny cel procesu transformacji. Pracownicy branż, które są wygaszane muszą mieć pewność, że znajdą zatrudnienie, w którym będą mogli wykorzystać swoje nabywane przez lata doświadczenie i umiejętności. To samo dotyczy tych pracowników, którzy nie mieli możliwości zdobycia specjalistycznego wykształcenia lub ukończenia studiów. Osoby zatrudnione dotychczas w przemyśle powinny móc znaleźć zatrudnienie w innych gałęziach gospodarki, które są potrzebne także w ramach samej transformacji. W razie potrzeby należy umożliwić pracownikom odpowiednie przeszkolenie, aby byli gotowi na nowe wyzwania zawodowe. Dodatkowo, niepewna sytuacja międzynarodowa wymaga szczególnej uwagi w kontekście przemysłu ciężkiego i zbrojeniowego. Krajowa energetyka oparta na własnym surowcu gwarantuje niezależność i bezpieczeństwo, o którym w obecnych czasach nie możemy zapomnieć. Konieczne dziś jest zachowanie zdolności produkcyjnych oraz odpowiednio wykwalifikowanej kadry w celu zapewnienia możliwości tego typu produkcji.

Osoby, których miejsca pracy ulegają zmianom w wyniku transformacji, muszą mieć pewność, że nie grozi im pogorszenie ich sytuacji i że są pod ochroną państwa. Powinny także mieć większy wpływ na decyzje dotyczące ich przyszłości. Właśnie dlatego w Programie OPZZ na lata 2022-2027 zawarliśmy oczekiwanie, zgodnie z którym zmiany wynikające z celów klimatycznych muszą zostać przeprowadzone z uwzględnieniem konsekwencji społecznych, aby wziąć pod uwagę w sposób rzeczywisty sprawiedliwy wymiar transformacji klimatycznej. Zdaniem OPZZ transformacja musi zostać oparta o rzetelne analizy skutków społecznych i gospodarczych, precyzyjnie zaplanowana i monitorowana z udziałem strony społecznej. Tej jasności i pewności wciąż brakuje.

Prezydium OPZZ wyraża pełną solidarność z protestującymi rolnikami, którzy borykają się z istotnymi trudnościami związanymi ze spadkiem cen produktów rolnych, wynikającym m.in. z nadmiernego importu spoza Unii Europejskiej. Oczekujemy takiej polityki rządu, która umożliwi rolnikom prowadzenie opłacalnej działalności gwarantującej bezpieczeństwo żywnościowe kraju, przy jednoczesnym akceptowalnym dla społeczeństwa poziomie cen.

Nie powinny na tym tle powstawać niepożądane antagonizmy między Polską a Ukrainą, na których zyskiwaliby obecnie tylko nasi wspólni wrogowie, a które problemów rolników nie rozwiążą.

Prezydium OPZZ wzywa jednocześnie rząd oraz Komisję Europejską do uwzględnienia realnych możliwości naszej gospodarki oraz do tworzenia świata lepszego dla środowiska i przyszłych pokoleń, nie zaniedbując jednocześnie podstawowych kwestii bytowych i naszego bezpieczeństwa. Domagamy się godnej pracy, godnego życia, pewności dostaw energii i ciepła w naszych domach i miejscach zatrudnienia. Jeśli proponuje się nam zmiany, to oczekujemy realnych alternatyw. Nie chcemy tego co już znamy z przeszłości, czyli likwidacji zakładów i branż bez żadnych gwarancji oraz pogrążania w biedzie i beznadziei całych społeczności. Przypominamy, że władze powinny prowadzić politykę akceptowalną dla społeczeństwa, co obecnie nie ma miejsca. Nie godzimy się na taki stan rzeczy.

**Prezydium
Ogólnopolskiego Porozumienia
Związków Zawodowych**